

# MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 17. januar 2024.godine

**BLIC**- "U SRBIJI PRISUTNA 4 VIRUSA" Danica Grujičić o tome da li ima razloga da se produži školski raspust, uputila i važan apel

**BLIC**- DVE KUTIJE ANTIDEPRESIVA PO STANOVNIKU SRBIJE! Upozorenje psihologa: "Garantujem da su kod 50 odsto ljudi ti lekovi NEPOTREBNI"

**N1**- Nova pravila o bolovanju: Doktorka objašnjava kako se pacijenti upućuju na komisiju i koji su izuzeci

**N1**- Lekari iz Srbije više ne „trče“ u Nemačku: Sada odlaze u komšiluk – plata i do 3.000 evra

**DNEVNIK**- POSLE MAGNETNE REZONANCE STIGLA NOVA NEOPHODNA OPREMA: Stomatološke usluge u užičkoj bolnici sada su na zavidnom nivou

**POLITIKA**- Psihološku pomoć dobilo 1.397 osoba

**\*\*\*DZ VOŽDOVAC**- Evropska nedelja prevencije raka grlića materice



## "U SRBIJI PRISUTNA 4 VIRUSA" Danica Grujić o tome da li ima razloga da se produži školski raspust, uputila i važan apel

Ministarka zdravlja Danica Grujić izjavila je da nema razloga za produžetak školskog raspusta, iako su u Srbiji prisutne tri vrste gripe i kovid.

- Prisutna su sva četiri virusa, ali polako pada broj (obolelih). Mislim da i dalje treba podržavati i rekreativne nastave - rekla je Grujić za televiziju Prva.

- I ja sam bila bolesna za Novu godinu, imala sam prehladu i trajalo je nedelju dana. Najviše muči kašalj. Sada imamo četiri virusa, virus AH1, AH3, B virus gripa i kovid. Naravno da su se sklopili, kovid je daleko manje opasan nego što je to bio slučaj ranije, ali definitivno postoji mešavina virusa - rekla je dr Danica Grujić.

Ministarka je uputila apel građanima da se vakcinišu protiv gripa.

- Trovalentna Torlakova vakcina je apsolutno dovoljna da vas zaštiti - kazala je Grujić.

Nema razloga za odlaganje početka školske godine

Za "Blic" televiziju je Verica Jovanović, direktorka Instituta za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut" takođe juče rekla da nema razloga za brigu kada je reč o epidemiološkoj situaciji u Srbiji.

- Nema razloga da se početak školske godine pomera imajući sve podatke o broju inficiranih lica, kada su u pitanju različiti uzrasti. Kada su u pitanju deca uzrasta od 0 do 4 godine i deca uzrasta od 5 do 14 godina. Ono što u svakom slučaju treba primeniti i imati na umu je da se u okviru zaštite od širenja respiratornih infekcija pre svega primenjuju opšte preventivne mere koje podrazumevanju izbegavanje svih onih lica koja su zaražena, koja imaju povišenu telesnu temperaturu, znake i simptome respiratornih infekcija - rekla je Jovanović.

Iako je za đake osnovnih i srednjih škola u Vojvodini završen zimski raspust i počelo drugo polugodište, za učenike u ostalom delu Srbije zimski raspust i dalje traje i drugo polugodište počinje 22. januara.

Školskim kalendarom je propisan prolećni raspust, koji će za učenike u Vojvodini trajati od 28. marta do 3. aprila a u ostalom delu Srbije od 29. aprila do 6. maja.



### DVE KUTIJE ANTIDEPRESIVA PO STANOVNIKU SRBIJE! Upozorenje psihologa: "Garantujem da su kod 50 odsto ljudi ti lekovi NEPOTREBNI"

Za lečenje depresije, anksioznosti i drugih sličnih neuropsihijatrijskih oboljenja u Srbiji je za godinu dana izdato oko 14,5 miliona lekova, što znači da se u Srbiji troše najmanje dve kutije antidepresiva po glavi stanovnika!

Zvanični podaci na ovu temu više nego opominju:

Procena je da više od 800.000 ljudi u svetu izvrši samoubistvo, ili da se na svakih 40 sekundi dogodi jedan suicid, zbog čega je to 15. uzrok smrti.

Prema podacima SZO, 5 odsto stanovništva pati od depresije.

U Srbiji je svaki šesti odrasli stanovnik između 18 i 65 godina ispunio neki od kriterijuma za 12 najčešćih psihijatrijskih poremećaja, pokazalo je istraživanje o mentalnom zdravlju nacije u vreme pandemije.

Srbija ima oko 2,8 odsto stanovništva, odnosno oko 18.000 ljudi sa suicidnim mislima.

U mnogim slučajevima lekovi uopšte nisu potrebni

U korist poražavajuće statistike, na žalost, govori podatak da je u apotekama u Srbiji u 2022. na recept izdato oko 14,5 miliona lekova za lečenje depresije, anksioznosti i drugih neuropsihijatrijskih oboljenja.

- Od toga je oko 5,2 miliona pakovanja iz grupe anksiolitika ("bromazepam", "diazepam", "alprazolam" i "lorazepam"), što je ipak za oko 6,5 odsto manje nego 2021 - navode u Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje.

Dr Nada Kosić Bibić, specijalista socijalne medicine i načelnica Centra za promociju zdravlja u Subotici, kaže da su stope suicida više kod muškaraca nego kod žena. U svetu iznose 15 za muškarce i 8 za žene na 100.000 stanovnika. Srbija spada u zemlje sa srednje visokim stopama suicida, a u poslednje dve decenije stope lagano padaju.

Psiholog Dragana Ćupurdija kaže da podaci o prodatim antidepresivima zvuče gotovo nerealno i da je veliko pitanje koliko su zaista svi ti lekovi po dijagnozama neophodni, jer bi trebalo da ih prepisuju isključivo specijalisti.

Dragana Ćupurdija kaže da postoji klasifikacija mentalnih bolesti na nivou SZO:

Mentalne bolesti se dele na neuroze i psihoze.

Psihoze podrazumevaju stalnu terapiju, gde izlečenja nema i ti ljudi se kontrolišu i najčešće su smešteni u psihijatrijske ustanove. Oni nemaju dodir sa stvarnošću.

Najčešće psihoze su šizofrenija i manična depresivna psihoza.

Sve ostalo, neuroze, gotovo da ima svaka osoba u populaciji, u blažem ili jačem obliku.

U njih spadaju depresija, hipohondrija, anksioznost, klaustrofobija, agresija i drugo.

One mogu da se leče psihoterapijama, razgovorima, grupnim ili individualnim. Ne trebaju u tom slučaju nikakvi lekovi.

Ćupurdija kaže da je kod mnogih ljudi koji godinama piju lekove u pitanju placebo efekat i autosugestija. Poznaje lično ljude koji su "baki dali tik-tak bombone da se smiri i odmah joj je bilo dobro".

- Garantujem da kod barem 50 odsto, a možda i više ljudi kojima su bili ispisani lekovi, oni nisu potrebni. Statistika je zaista katastrofalna i to da se toliko ispisuju lekovi. To su ipak stvari koje mogu da se reše bez lekova, radnim terapijom, psihoterapijama. Čak i neki hobiji mnogima mogu da pomognu da funkcionišu bez lekova – kaže Ćupurdija.

#### Depresija i anksioznost

Ćupurdija kaže za "Blic" da je, prema najkraćoj definiciji, depresija stalno preispitivanje prošlosti, a anksioznost strah od budućnosti i šta će biti.

- Treba živeti isključivo u sadašnjosti. Ne vredi vraćati se u prošlosti, niti biti opterećen onim što je budućnost. Anksioznost je neodređeni strah. To je psihički momenat i ne mora da se odražava na fizičko stanje. Strah koji oseća anksiozna osoba je bespredmetan, kao neka vrsta strepnje, ali za to ne postoji realna osnova u životu. Jer, kod straha postoji spoljašnji uzrok, a kod anksioznosti realnog uzroka nema – kaže Ćupurdija.

#### Šta leči depresiju

Na listi najučestalijih bolesti u Srbiji je i depresija, a stručnjaci upozoravaju da se penje ka vrhu liste po stopi smrtnosti zbog čega je izuzetno važno preventivno uticati da do nje ne dođe. Kada se dogodi - moramo je lečiti.

Marijana Temunović, psihoterapeut i sociolog, kaže da je razgovor najznačajniji medikament u slučaju depresije.

- Ljudi iz neposrednog okruženja neretko depresivne osobe doživljavaju kao slabe i skloni su da insistiraju na pozitivnom načinu razmišljanja kao vitaminskim bombama. Nažalost, ponekad napor depresivnih osoba da potisnu osećanja bezizlaznosti, bezvrednosti i besmisla oduzimaju energiju i stvaraju dodatni osećaj poraženosti i frustriranosti - objasnila je za "Blic" Temunović.



A screenshot of a news article from the N1 website. The title of the article is "Nova pravila o bolovanju: Doktorka objašnjava kako se pacijenti upućuju na komisiju i koji su izuzeci". The article includes a video thumbnail showing a woman in a white coat speaking into a microphone. To the right of the main article, there is a sidebar titled "NAJNOVIJE VESTI" featuring several other news items with small thumbnail images and brief descriptions.

### Nova pravila o bolovanju: Doktorka objašnjava kako se pacijenti upućuju na komisiju i koji su izuzeci

Nova pravila o otvaranju bolovanja stupila su na snagu u novembru prošle godine. Umesto dosadašnjih 60, izabrani lekar može da otvori bolovanje samo do 30 dana.

Ovo nisu nove izmene, podseća reporterka N1, ali čini se da građani nisu upoznati sa njima.

„Specijalistkinja opšte medicine Tatjana Gajdašević Radojković kaže da je pretpostavka da je verovatno veliki broj pacijenata imao duža bolovanja, pa je zato i promenjen zakon, odnosno vraćen na ono kako je bilo do 2019. godine.

„Nadležnost izabranog lekara je u trajanju od 30 dana, u slučaju da je potrebno bolovanje duže od 30 dana, lekar je dužan da uputi pacijenta na lekarsku komisiju. Izuzetak su pacijenti koji boluju od malignih bolesti, pacijenti sa invaliditetima, u slučaju da je trudnoća, lekar može sam da drži pacijenta na bolovanju 60 dana i nakon toga da ga šalje na lekarsku komisiju“, objašnjava ona.

Slučajeva zloupotrebe je, kaže, uvek bilo.

„Lekari se uvek trude da pacijenta drže na bolovanju iz opravdanih razloga, a u slučaju da neko teži nekom dužem bolovanju, mi ga svakako upućujemo dalje na specijalističke pregledе da se utvrdi da li je i neophodno“, kaže.

Govoreći o komentarima da ovo znači „više maltretiranja“, sagovornica N1 kaže da to „ne vidi“.

„Pogotovo što pacijenti ne idu na lekarske komisije, već ih lekari putem mejla upućuju na njih. Kad pacijent doneše izveštaj lekara specijaliste gde je predloženo bolovanje duže od 30 dana, u tom slučaju lekar slika izveštaj i putem mejla prosledi izveštaj i podatke u vezi sa bolovanjem, na takav način na lekarsku komisiju“, objašnjava.



A screenshot of a computer screen displaying a news article from the N1 Info website. The article is titled "Lekari iz Srbije više ne „trče“ u Nemačku: Sada odlaze u komšiluk – plata i do 3.000 evra". The page includes a large image of a surgeon in an operating room, several smaller thumbnail images of other news stories, and a sidebar with headlines like "Fudbalu se žalimo zbog nespravnog softvera" and "Jozef Frcl traži da ga iz zatvora premeste u starački dom". The browser address bar shows the URL: n1info.rs/vesti/lekari-iz-srbije-vise-ne-trce-u-nemacku-sada-odlaze-u-komsiluk-plata-i-do-3-000-evra/

### Lekari iz Srbije više ne „trče“ u Nemačku: Sada odlaze u komšiluk – plata i do 3.000 evra

Srpski lekari masovno dobijaju ponude za posao u Crnoj Gori gde su trostruko veće plate nego u našoj zemlji. I dok Aleksandar Vučić obećava povećanje plata specijalistima sa 1.000 na 1.259 evra, u susednoj Crnoj Gori doktori primaju od 2.000 do 3.000 evra, baš kao i u Sloveniji ili u Hrvatskoj. U Bosni i Hercegovini plate doktora su 2.000 evra, dok Rumunija i dalje drži rekord u ovom delu Evrope - 4.000 evra.

Lekari specijalisti u našoj zemlji, osim loših uslova rada i deficitarnih kadrova, već godinama imaju najniže plate u odnosu na njihove kolege u regionu, piše nova.rs.

Vladina zabrana „tera“ lekare iz Srbije

Poznato je da Srbija, iz više razloga, ali pre svega zbog malih plata ostaje bez zdravstvenih radnika, koji odlaze u inostranstvo. Nemačka je do sada bila jedna od najčešćih destinacija u Evropi, a Slovenija u okruženju. Međutim, zbog povećanja plata, ali i velike potrebe za medicinskim osobljem, Crna Gora uveliko u ovoj trci preuzima vođstvo.

Sve više ponuda za posao u Crnoj Gori

“Zašto da idu u Nemačku, kad mogu u Crnu Goru. Bliže je, a plate su odlične, tri puta veće nego kod nas. Bez doprinosa za zdravstvo, koje je Crna Gora ukinula pre nekoliko godina, njihova država je shvatila da mora da izdvaja iz budžeta dovoljno za svoje lekare, sa kojima inače njihove ustanove kubure. Kadrovi su im neophodni, jer ih nemaju ni blizu dovoljno, iako su mala zemlja. Povećanje plata je upravo način da zadrže kadrove koji još nisu otišli, a da privuku one iz okruženja, zbog čega i naši zdravstveni radnici dobijaju sve više ponuda da idu da rade u Crnu

Goru”, objašnjava za Nova.rs dr Tatjana Vešović, specijalistkinja ginekologije i akušerstva u Opštoj bolnici Vršac, koja je i članica Sindikata lekara i farmaceuta Srbije.

Ipak, pacijenti iz zemalja regiona i dalje se u velikom procentu leče u Srbiji.

“Poznati smo po stručnosti, pa kod nas i dalje dolaze pacijenti iz Bosne, Crne Gore, Makedonije. Naši lekari ih sve zbrinjavaju, iako su mizerno plaćeni, ostaju ovde i rade svoj posao, ali pitanje je do kad će tako izdržati. Mnogi na poziv odlaze u ove komšijske zemlje gde operišu ili se bave dijagnostikom za honorar. Slovenija, Rumunija, Crna Gora brinu o zdravlju svojih građana, jer kad su lekari zadovoljni, onda je lečenje na višem nivou i zdravstveni sistem daleko bolje funkcioniše”, kaže doktorka.

Dr Gorica Đokić, specijalistkinja neurologije i predsednica Sindikata lekara i farmaceuta Srbije, navodi za Nova.rs da je tužno što su plate srpskih lekara među najmanjima u regionu, ali ističe da i dalje imamo odličan kadar.

“Zdravstvene ustanove u Crnoj Gori užasno stoje sa kadrovima, a vlastima je jasno da ne mogu svi građani da plaćaju privatno lečenje. Država se, povećanjem plata, pobrinula da stimuliše lekare da ne odlaze, a na ovaj način će privući još medicinara iz okruženja. To je uradila i Rumunija pre nekoliko godina i spasili su zdravstveni sistem. Srbiju čeka totalni kolaps, koji će se desiti ako se ne ugledamo na ove primere iz komšiluka i ako ubrzo ne shvatimo da je zdravstvo najvažnija karika u društvu”, kaže dr Đokić.

Početkom prošle godine, ministarka zdravlja Danica Grujičić, govorila je o platama lekara i tada izjavila: “Da se ja pitam doktori bi imali najmanje 300.000 dinara platu, ali ne pitam se, naravno”, i naglasila da su: „Standard i odgovarajuća plata, motivacija broj jedan“. Od tada je prošlo gotovo godinu dana, a plate lekara danas nisu ni blizu ministarkine zamišljene cifre. Iz srpskog Fonda za zdravstvo novac se preliva na sve strane, ističe ona.

“Građani uplaćuju doprinose za zdravstveno osiguranje, a ne znaju gde završavaju te pare. Niko ne može da uđe u trag novcu, za koji znamo da se iz Fonda preliva za gradnju puteva, davanje nekim sportskim klubovima i tome slično. Takođe, iz Fonda se odvaja i za lekove, terapije, plate, ali to je samo delić sredstava”, naglašava dr Vešović.

#### Plate lekara u Srbiji i zemljama regiona

Srbija – lekar specijalista – 1.072, subspecijalista – 1.200, doktor medicine – 918, medicinska sestra/tehničar sa četvrtim stepenom stručne spreme – 568

Crna Gora – lekar specijalista – od 2.500 subspecijalista – oko 3.000

Hrvatska – lekar specijalista – 2.797, subspecijalista – 2.965

Bosna i Hercegovina – lekar specijalista – 2.000

Slovenija – lekar specijalista – 2.000 do 3.000, subspecijalista – oko 4.000

Makedonija – lekar specijalista do 1.500

Albanija – lekar specijalista – do 2.000

Bugarska – lekar specijalista – do 2.000

Rumunija – lekar specijalista – 4.000, subspecijalista – 7.000, medicinska sestra/tehničar – 1.700

# ДНЕВНИК



## POSLE MAGNETNE REZONANCE STIGLA NOVA NEOPHODNA OPREMA: Stomatološke usluge u užičkoj bolnici sada su na zavidnom nivou

**УŽICE:** Briga o ljudima i naročito briga o njihovom zdravlju, nacionalni je ali i naš prioritet u narednom periodu i zbog toga nas posebno raduju sve promene koje će se desiti u užičkom zdravstvu, istakla je gradonačelnica Užica dr. Jelena Raković Radivojević posle obilaska Službe za stomatološku zdravstvenu zaštitu Doma zdravlja Užice.

Grad je izdvojio dva miliona dinara za nabavku neophodne opreme, koja će u značajnoj meri poboljšati kvalitet svih stomatoloških usluga i posle četiri godine omogućiti određene hiruške intervencije, navodi se na sajtu Grada Užica.

-Rekonstrukcija i dogradnja Zdravstvenog centra i Opšte bolnice Užice, svakako je najvredniji projekat u užičkom zdravstvu i nadamo se da ćemo tokom ove godine krenuti u njegovu realizaciju. Takođe od strane države stiže podrška u vidu neophodne opreme. U našu bolnicu stigla je prva od planirane dve magnetne rezonance, i ona će do sredine narednog meseca biti u funkciji - kazala je gradonačelnica.

Uz podsećanje da je grad u proteklom periodu finansirao rekonstrukciju zdravstvene ambulante u Sevojnu, gradonačelnica je najavila sanaciju niza zdravstvenih ambulanti u seoskom području ali i otvaranje zdravstvene ambulante na Beloj Zemlji u prostoru stare pošte.

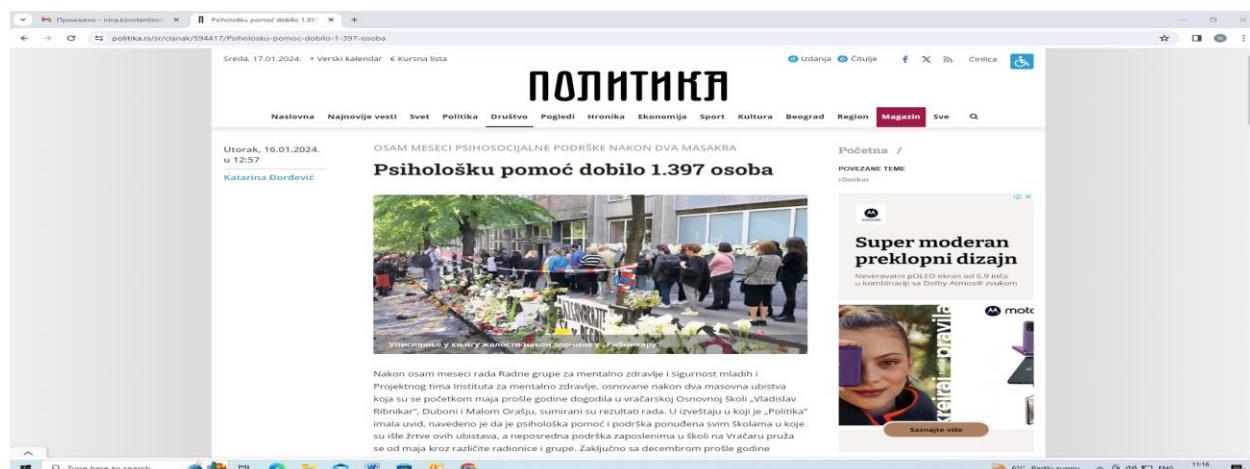
-Vrlo brzo očekuje nas i otvaranje u potpunosti rekonstruisanog Antituberkulognog dispanzera gde smo zajedno sa EU PRO programom uložili 490 hiljada dolara. Nastavljamo da ullažemo u zdravstvo i na ovaj i na sve druge načine, sa ciljem da se građani Užica u našim zdravstvenim ustanovama imaju tretman i usluge kojima će biti zadovoljni. Istina, čeka nas dosta posla, ali smo spremni da zajedničkim radom i angažovanjem i ovaj cilj ispunimo - poručila je gradonačelnica.

Uz zahvalnost na donaciji, dr Aleksandar Lazić vd direktora Zdravstvenog centra Užice, naglasio je da će sa novom opremom ova služba moći da obavlja sve stomatološke intervencije.

-Meni je izuzetna čast da mogu da kažem da je nakon niza donacija i ulaganja u stomatološkim ambulantama u školama, došao red i na ovu službu, gde smo dobili nove stomatološke stolice i nakon četiri godine ponovo pustili u rad fiziodespenzer, koji je neophodan za rad oralnog hirura i sa kojim je jedino moguće raditi zahtevne intervencije na kosti. Mikro motori za rad u službi protetike namenjeni su za pravljenje proteza za naše najstarije sugrađane. Nama je drago da smo sačuvali kvalitetan kadar, 16 stomatologa od kojih su 12 specijalisti svojih grana stomatologije, tako da pored kadrovskog sa novom opremom ispunjavamo i sve ostale uslove - rekao je dr Lazić.

Služba za stomatološku zdravstvenu zaštitu užičkog Doma zdravlja radi svakog dana uz dežurstva vikendom i zbrinjava odraslo stanovništvo uz oslobođanje od plaćanja određenih kategorija stanovništva, koje su definisane zakonom.

# ПОЛИТИКА



## Psihološku pomoć dobilo 1.397 osoba

Nakon osam meseci rada Radne grupe za mentalno zdravlje i sigurnost mlađih i Projektnog tima Instituta za mentalno zdravlje, osnovane nakon dva masovna ubistva koja su se početkom maja prošle godine dogodila u vratarskoj Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar”, Pećinama i Osnovnoj OŠ „Čedomir Stojanović“ u Ivančićima. U izveštaju u koji je „Politika“ imala uvid, navedeno je da je psihološka pomoć i podrška ponuđena svim školama u koje su išle žrtve ovih ubistava, a neposredna podrška zaposlenima u školi na Vračaru pruža se od maja kroz različite radionice i grupe. Zaključno sa decembrom prošle godine ukupno je 1.397 osoba dobilo psihosocijalnu podršku.

Kako u razgovoru za „Politiku“ ističe Hana Korać, psiholog u Institutu za mentalno zdravlje i član Radne grupe za podršku mentalnom zdravlju i sigurnosti mlađih, događaji iz maja prethodne godine predstavljaju traumatska iskustva bez presedana, ne samo za decu i roditelje već i za celo društvo – do te mere izvan okvira očekivanog da ih čak ni zakonodavac nije predviđao.

„U psihološkom smislu, ubistva koja su se desila u Osnovnoj školi ‘Vladislav Ribnikar’, Malom Orašju i Duboni, za većinu osoba teža su od poplava i potresa, jer je u pitanju katastrofa koju je napravio čovek, a ne priroda. Teža su od bombardovanja i ratova na tuđoj teritoriji, jer je to uradio neko ko je bio deo naše zajednice i deo odeljenja. To što su ubijena deca i mlađi, za mnoge ljudе je u psihološkom smislu teže od ranijih masovnih ubistava poput onoga u Velikoj Ivančici – iako i sa ljudske i stručne strane ne postoji razlika. Posledice ovih ubistava su dugotrajne i, poput

koncentričnih krugova, zahvataju širu društvenu zajednicu, a iskustva iz drugih zemalja govore da su za proradu i integraciju ovakvih događaja ponekad potrebne i godine. U takvim okolnostima, kada je celo društvo ranjeno, nažalost sasvim je očekivano da dođe i do polarizacije unutar grupe, umesto do većeg zajedništva i solidarnosti. Vidljive posledice sa kojima se već suočavamo jesu polarizacija javnog mnjenja prisutna kroz oštru retoriku, ljutnju, traženje krivca i predlaganje radikalnih rešenja. U tako polarizovanom polju, ono što nudi struka ponovo i često deluje nedovoljno, jer ne zadovoljava potrebu za radikalnim, nedvosmislenim, jednoznačnim, univerzalno odgovarajućim i brzim odgovorima”, objašnjava naša sagovornica.

Ona dodaje da priroda tragičnog i traumatskog događaja u javnosti izaziva očekivanja da se situacija mora „odmah rešiti”, „da je struka zakazala u mogućnosti da se tragedija predviđi i spreči” i „da struka mora da ima precizne odgovore oko toga kako treba postupati”.

„Kroz konsultacije sa kolegama iz Amerike i Norveške razumeli smo da ovo iskustvo nije odraz nekompetentnosti i nestručnosti, već da je neminovno i da je ovakve tragične događaje najčešće nemoguće prevideti, kao i da uprkos iskustvima iz drugih zemalja svaka sredina ima svoje specifičnosti. Zbog kompleksnosti i specifičnosti svakog pojedinačnog traumatskog iskustva, nemoguće je i neprofesionalno dati odgovore tipa ‘mora baš tako’, ‘to je siguran put’... Naime, potrebno je da procenimo i ranije iskustvo, jer smo mi već decenijama visoko traumatizovano društvo, a ova trauma dala je ‘materijal’ da se pokrenu sve ranije traume”, kaže Hana Korać.

Naime, kako je navedeno u izveštaju Projektnog tima Instituta za mentalno zdravlje i Radne grupe za mentalno zdravlje i sigurnost mlađih, psihosocijalno savetovalište osnovano je u Omladinskom pozorištu „Dadov” krajem maja, ono se od septembra nalazi u Dečjem kulturnom centru Beograd (DKCB), a pored individualne, uspostavljena je i grupna podrška u svim razredima gde je postojalo interesovanje više od troje roditelja i đaka. Pružanje psihosocijalne podrške organizovano je i u Lazarevcu i Kačarevu na poziv škola zbog kriznih događaja koji su se desili u obrazovnim ustanovama, a tokom letnjeg raspusta pomoći u zajednici kontinuirano se pružala u Beogradu, Pančevu, Lazarevcu, Mladenovcu, Smederevu i Malom Orašju. Od jeseni pomoći se kontinuirano pruža i u školi u Duboni i Malom Orašju.

Početkom septembra, u DKCB počele su aktivnosti za roditelje, a u protekla četiri meseca 201 roditelj prisustvovao je otvorenoj psihoedukativnoj grupi „Razgovor sa roditeljima”, u septembru su održane i četiri tribine na temu „Povratak u školu – izazovi i dileme” u Beogradu, Mladenovcu, Smederevu i Duboni, kojima je prisustvovalo više od 160 ljudi, a u pet škola u Beogradu i sedam škola u Mladenovcu i Smederevu sproveden je polustruktuirani intervju za procenu stanja traumatizma sa 261 đakom. U procesu štampanja nalaze se tri publikacije „Mentalno zdravlje učenika: zašto je važno, kako prepoznati probleme i kako reagovati”, koja je namenjena nastavnicima i školskom osoblju, „Prva psihološka pomoći”, materijal namenjen svima koji su uključeni u postupke prve psihološke pomoći, pogotovo onima koji rade s decom i mlađima nakon kriznog događaja i „Veštine za psihološki oporavak”, publikacija namenjena stručnjacima, pedagoško-psihološkim službama škole, kao i drugima uključenim u postupak pomoći oporavku nakon traumatskog događaja.

„Tokom leta napisan je predlog protokola o postupanju u kriznim situacijama, koji će, nakon usvajanja, predstavljati osnov za odgovor države na buduće krizne situacije, uspostavljena je profesionalna saradnja sa stručnjacima iz Norveške i Amerike koji su, pored redovnih onlajn konsultacija, dva puta dolazili u Beograd. U saradnji sa međunarodnim ekspertima i Unicefom, u oktobru je održan stručni skup ‘Trauma kod dece i mlađih’ kome je prisustvovalo 73 psihologa, psihijatara, lekara i socijalnih radnika. Preduzeti su prvi koraci da se u ovoj godini realizuje nacionalno istraživanje na temu ‘Studija prevalencije psihijatrijskih poremećaja kod dece i adolescenata u Republici Srbiji’, kako bi stručnjaci, po prvi put, dobili presek mentalnog stanja dece i mlađih u Srbiji i mogli da iznesu određene sistemske preporuke – u skladu sa rezultatima. U februaru će se realizovati obuka

'Unapređenje kompetencija zaposlenih u sistemu obrazovanja u oblasti zaštite mentalnog zdravlja', u kojoj će učestvovati prosvetni savetnici i savetnici spoljnih saradnika zaposleni u školskim upravama kako bi bili obučeni za buduće trenere koji će dalje sprovoditi obuke po školama", ističe se u izveštaju Projektnog tima Instituta za mentalno zdravlje i Radne grupe za mentalno zdravlje i sigurnost mladih.

Supervizori ovog projekta su Tija Despotović, Ivanka Dunjić, Desanka Nagulić, Tijana Mirović, Radmila Vujić Bojović, Nevena Čalovska Hercog, Vladimir Borovnica i Zorica Marić.

Strah od zaborava kada tuga prođe

Hana Korać upozorava da je vrlo opasno iznošenje u javnost svih podataka koji se odnose na događaj, jer „samo mali broj osoba može da razume i izdrži sve informacije, preispita njihovu tačnost, bude neutralan i nepolarizovan“. Stavljanje priča i fotografija ubica na naslovne strane novina može da izazove retraumatizaciju kod pojedinih ljudi, ali i da dovede do „zaraze“, a to je ono čega se struka najviše boji – situacije koje sa sobom nose rizik da se događaj ponovi jesu obeležavanje godišnjica. Naročito je važno, naglašava Hana Korać, da razumemo ideju ljudi koji su izgubili svoje najbliže da će biti zaboravljeni, jer postoji strah da će se desiti zaborav kada se tugovanje završi, što je velika zabluda. Jer tugovanje se pretvara u sećanje koje može da se materijalizuje na nivou društva – kroz različite društveno odgovorne aktivnosti sećanja na žrtve.

## 22. - 28. јануар 2024. године - Европска недеља превенције рака грлића материце

У периоду од 22. до 28. јануара 2024 у нашој земљи ће, осамнести пут заредом, бити обележена Европска недеља превенције рака грлића материце.

Циљ овогодишње кампање је да се, женама пренесе порука да је рак грлића материце озбиљна болест која се адекватним мерама превенције и правовременим откривањем може спречити или успешно лечити. Рак грлића материце у нашој средини већ дуги низ година представља један од водећих узрока обольевања и умирања жена, што додатно истиче значај интезивирања активности којима се пажња жена усмерава не само на могућност, већ и на неопходност коришћења доступних мера превенције.



Дом здравља "Вождовац" обележиће Европску недељу превенције рака грлића материце организовањем едукативно-промотивних активности од 22. до 28. јануара од 07<sup>30</sup> до 09<sup>30</sup> часова у:

- "Кутку здравља", ул. Устаничка 16 /Дом здравља „Вождовац“ централни објекат,
- Кутку здравља", ул. Булевар ЈНА 86 /Здравствена станица Јајинци,
- У Месној заједници „Милунка Савић“, Ул. Ванђела Томе 5.у четвртак 25.01.2024 од 09ч - 10ч одржаће се креативна радионица „ Рак глића материце – рак који се може спречити“.
- Заказивање превентивних прегледа у периоду од 08 до 12 часова на телефон 011/3080533